VARASALVEDE VARJUD

Jaak Kadariku fotogrammid Juuru ajaloolises vallamajas, Veski tn 1
avamine 16.05.2026

Näituse koostasin piltidest, millistel kujutatud Mahtra Talurahvamuuseumi ja Järvakandi Klaasimuuseumi hoidlates e varasalvedes pilku püüdnud museaalidest.

Fotogrammi valmistamine on nagu siluettfoto. Asetasin esemed mustvalgele fotopaberile ja valgustasin valgustundlikku pinda. Seega jätsid museaalid fotopaberile oma varikujutise. Et see silmale nähtavaks teha, kasutasin, nagu ikka kombeks, ilmutit-kinnitit. Suuremaid pilte, mis vanni ei mahtunud, ilmutasin pintsliga.

Selline on kiretu protsessi kirjeldus.
Tegelikult olin aga kirglikult asja kallal. Koostasin kompositsioone seesmise äratundmise järgi, loomise palanguga, sest süttinud ideedele tuli lademes uusi peale. Järvakandi Klaasimuuseumis käisin nagu tööl ikka käiakse – hommikul Juurust Järvakanti, õhtul valminud piltidega koju, kus pesin fotopaberi keemiast korralikult puhtaks ja panin pildid garaaži pesunöörile tahenema.
Järvakandi tollane vallavanem Mart Järvik eraldas mulle tööde teostamiseks tühja korteri, Külliki Muromägi Klaasimuuseumist usaldas mulle ligipääsu muuseumi laoruumi, kust sain valida meelepäraseid esemeid.
Juurus, Mahtra Talurahvamuuseumis suhtuti mu ponnistustesse samuti lugupidavalt. Peavarahoidja Rait Talvoja laenutas mulle koju sajandivanuseid sirpe ja vikateid. Sain siis öösiti (õues pime) elutoa põrandale või seinale laotada fotopaberi, sellele omakorda lõikeriistad või klaasesemed, lisaks garneeringut (taimed, nukud jm lelud). Laelambiga eksponeerimise järgi kolisin edasi pimikusse, kus toimus fotokeemiline protsess.

Üks näidisvideo fotogrammi tegemisest 2026 aastal:
https://youtu.be/mdeqqpllIUY

Võiksin nimetada veel paljusid häid inimesi, kelle toel sellised fotogrammid ilmuda said. Üht nime mainin veel – Toomas Lilienberg. Kui töötasin 1980ndatel fotograafina Keilas, ettevõttes Harju Elekter, Siis Toomas, HE varustaja, võlus mulle Venemaa avarustest välja rullfotopaberit. 1 meeter lai imematerjal, loominguliste avantüüride jaoks loodud.

Hääd piltide vaatamist ja loodetavaid dialooge fotogrammide ning vaataja vahel.

Jaak Kadarik

tel 56500563
e-mail: jaak.kadarik@gmail.com